

Участието на цигани във войните през второто десетилетие на века и следвоенната политическа и социална криза в България динамизират организационните прояви в средите на общността. Тези прояви се вписват в общественно-политическия и културно-просветния живот на страната и са в съответствие с общите тенденции в модернизацията на обществените отношения и активизирането на всички малцинствени общности. През 1919 г. се създават цигански комитети, съставени от 5 до 7 души млади мъже, които започват да изместват традиционните “лонджии”, ръководещи професионалните групи, от извъпрофесионалните им дейности. През 1925 г. в София се формира училищно настоятелство, което да се грижи за образованието на ромските деца. През 20-те и 30-те години възникват нови самодейни театрални трупи, младежки и спортни организации на циганите, които развиват дейност в градовете София, Сливен и др. (Мизов 2006: 219-222, 227.)

Наред с това през периода на партийното управление до 1934 г. се появяват няколко организации със социален и малцинствен характер, които са концентрирани в София, насочени са предимно към циганите мюсюлмани и често са близки до комунистическото движение. Първата такава организация е циганското дружество “Египет”, създадено в софийския квартал “Коньовица” през 1919 г., което си поставя за цел да издига общественно-политическото съзнание и да се грижи за културно-просветните нужди на тамошните цигани чрез сказки, беседи, забави, екскурзии и пр. Създадено от младежи с лява политическа ориентация, няколко месеца по-късно дружеството става част от организацията на столичните тесни социалисти и прекратява своята дейност по силата на Закона за изменения и допълнения на Закона за защита на държавата от 1925 г. Същевременно създателите на тази организация са и инициатори на комитет, който се среща с министър-председателя Ал. Стамболийски, за да поиска възстановяване на конституционните права и свободи и специално избирателни права за циганите мюсюлмани (Мизов 2006: 220-221).⁴

⁴ Димова, Л. и колектив. Ромите, другото измерение на промените. С., Фондация “Партньори – България”, 2004.